

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

“เด็กในวันนี้ คือ ผู้ใหญ่ในวันหน้า” เด็กจึงถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตแต่การที่เด็กจะเติบโตเป็นทรัพยากรที่ดีของประเทศได้นั้น มิใช่จะเกิดจากปัจจัยเพียงด้านใดด้านหนึ่งเช่น จากตัวเด็กหรือครอบครัวของเด็กที่เป็นสังคมเล็ก ๆ เรียกว่า “บ้าน” หากแต่สังคมทุกระดับที่เกี่ยวข้องนับแต่เริ่มต้นชีวิตในครอบครัว โรงเรียนและสังคมประเทศจะต้องช่วยกันบ่มเพาะพฤติกรรม ทักษะชีวิตที่ดีงาม ทั้งในด้านการศึกษาเรียนรู้การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสม รวมถึงการกลั่นกรองข้อมูลด้านต่าง ๆ ก่อนที่เด็กจะเข้าถึงและเรียนรู้อย่างมิได้มีความระแวดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงดูในครอบครัวนั้น บิดามารดาหรือสมาชิกในครอบครัวจะต้องให้ความรักความอบอุ่นด้วยการอบรมดูแลและปลูกฝังในสิ่งที่ดีงามถูกต้อง เพื่อให้เด็กเข้มแข็งทั้งด้านร่างกายและจิตใจ หากต้องเติบโตเข้าสู่สังคมโรงเรียนซึ่งแวดล้อมไปด้วยสังคมเพื่อนทั้งหญิงชาย หลากหลายความคิดและพฤติกรรม หากเด็กได้รับการบ่มเพาะที่ดีก็จะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย และสามารถป้องกันตนเองได้ ด้วยเหตุที่สังคมไทยปัจจุบันอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมของระบบเศรษฐกิจและสังคมที่ผู้คนในสังคมต่างต้องดิ้นรนต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของชีวิต อันเนื่องมาจากอารยธรรมตะวันตกได้เข้ามามีบทบาทอย่างสูงต่อวิถีชีวิตของคน โดยมีได้มีกระบวนการตรวจสอบกลั่นกรองที่ดี สังคมขาดจริยธรรมและคุณธรรม วัฒนธรรมของสังคมไทยที่มีอยู่ดั้งเดิมถูกกลืนโดยวัฒนธรรมทุนนิยมที่ถือเอาวัตถุเป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรงชีวิต ซึ่งสภาวะกดดันหรือกระแสโลกาภิวัตน์ดังกล่าว ส่งผลให้เด็กและเยาวชนซึ่งมีวุฒิภาวะในวัยเริ่มต้นสามารถรับเอาความคิด ทักษะและลอกเลียนแบบพฤติกรรมได้โดยง่ายและมากขึ้นตามลำดับ ดังจะเห็นได้จากข่าวสารสาธารณะที่มีอย่างต่อเนื่องถึงความรุนแรงของเด็ก เช่น “เด็กใช้ปืนยิงคนตายอันเนื่องจากการเลียนแบบเกมสโคมพิวเตอร์” “เด็กใช้มีดจี้และฆ่าคนขับรถแท็กซี่” “เด็กนักเรียนรุ่นพี่ฆ่านักเรียนรุ่นน้อง” หรือ ข่าวเด็กเสียชีวิต เพราะผูกคอตายเพื่อน เลียนแบบหนัง หรือเด็ก 4 ขวบ ถึง 9 ขวบตาย เพราะเลียนแบบพระเอกละคร (หมอชาวบ้าน, 2540, น. 17-21) กรณีเด็กชายวัย 3 ขวบได้หยิบปืนของบิดาที่วางไว้บนหัวเตียงขึ้นมาเล่น แล้วกระสุนเกิดลั่นเจาะเข้าที่กลางหน้าอกทะลุหลัง แล้วร่างลูกชายล้มฟุบลงนอนจมกองเลือด ซึ่งเป็นการเลียนแบบที่อันตรายมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “เด็ก” ในระหว่างอายุ 2-6 ปี

เป็นช่วงที่อยู่ในวัยของการพัฒนาการทางสมอง รู้จักวัตถุ 3 มิติ มีการเรียนรู้ภาษาและจดจำได้ง่าย สามารถแยกของสองสิ่งที่แตกต่างกัน ชอบถามแต่ไม่สนใจคำตอบมากนัก มีพัฒนาการทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความสูงและน้ำหนัก ส่วนพัฒนาการด้านอารมณ์ในระยะเด็กตอนต้นนี้ เด็กมีอารมณ์หงุดหงิด ตีอ้วก เจ้าอารมณ์ เอาแต่ใจตนเองอยู่ในวัยช่างปฏิเสธ และเริ่มมีพัฒนาการด้านสังคมรู้จักปรับตัวสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ใกล้ชิด เด็กช่วงอายุ 2 ปี เมื่ออายุ 3-4 ปี เด็กจึงจะเริ่มเล่นเป็นกลุ่ม และแสดงพฤติกรรมต่อกลุ่ม เช่น การร่วมมือ การยอมรับฟัง การแสดงความเป็นผู้นำ ซึ่งลักษณะนี้จะเป็นตัวบ่งบอกถึงบุคลิกภาพของเด็กในวัยต่อไป ส่วนเรื่องพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยนี้ค่อย ๆ เกิดขึ้นอย่างช้า ๆ โดยจะค่อย ๆ รับรู้ ตั้งแต่การจำใจทำตามแนวปฏิบัติที่ถูกต้องในสังคม เพราะกลัวถูกลงโทษจากผู้ใหญ่ หรือการกระทำดีเพื่อต้องการได้รับรางวัลซึ่งจะทำให้ตนเองรู้สึกพอใจเท่านั้น มีพฤติกรรมการเล่นแบบจากปัจจัยรอบตัวได้อย่างรวดเร็ว เช่น เด็กผู้ชายชอบเลียนแบบความรุนแรงของเพื่อนรุ่นพี่หรือบิดา โดยเฉพาะมารดาและพี่เลี้ยง ลักษณะพฤติกรรมจะเข้ามากอดแรง ๆ หยิกแบบหมั่นเขี้ยว เหตุการณ์รุนแรงเหล่านี้ที่เกิดขึ้นจากภาวะจิตใจ ซึ่งปัญหาความรุนแรงในเด็กอายุน้อยกว่า 5 ขวบ จากทั่วโลกพบว่าเด็กจำนวน 1 ใน 5,000 คนเสียชีวิตจากการถูกทำร้ายร่างกายและทางเพศ รวมทั้งถูกทารุณกรรม นอกจากนี้ยังมีรายงานข้อมูลจากองค์กรมูลนิธิพิทักษ์สิทธิเด็ก ระบุว่ามียุติภัยที่ถูกทารุณมาใช้บริการเพิ่มขึ้นทุกปี ร้อยละ 39 เป็นเด็กที่ถูกข่มขืน และร้อยละ 31 เป็นเด็กที่ถูกทำร้ายจากคนในครอบครัว ซึ่งในจำนวนนี้กว่าร้อยละ 43 เป็นเด็กผู้หญิงอายุต่ำกว่า 9 ปี และเกือบครึ่งถูกทำร้ายจากผู้เป็นบิดาและญาติสนิท มีสิ่งใดที่เป็นเครื่องกระตุ้นบ่มเพาะให้เกิดพฤติกรรมรุนแรง ก้าวร้าวเช่นนี้ ความรุนแรงต่าง ๆ ที่ได้ปรากฏเป็นข่าวครั้งใดก็จะเกิดคำถามแสวงหาคำตอบและแนวทางการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรงนั้น ๆ แม้แต่ปัญหาการรังแกระหว่างเด็กกับเด็กด้วยกันเองเป็นปัญหาที่มีมาช้านาน แต่สังคมไม่ตระหนักและขาดการดูแลป้องกันปัญหาอย่างจริงจังและมีการเลือกปฏิบัติ และสังคมมีความแตกต่างเชิงโครงสร้าง ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมความเชื่อและประเพณีของแต่ละสังคมที่แตกต่างกัน ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันออกไป หากผู้ปกครองเลือกปฏิบัติต่อลูกที่เป็นที่รัก กระทำไม่ดีแก่ลูกที่ชัง ก็จะทำให้เกิดความคับข้องใจระหว่างลูกด้วยกันเอง เช่นถ้าลูกที่เป็นที่รักมีอายุมากกว่า มักจะข่มเหงน้องโดยเลียนแบบพฤติกรรมพ่อแม่ที่มีการเลือกปฏิบัติ พี่ก็จะรังแกน้อง การกระทำเช่นนี้มีผู้ปกครองจำนวนมากที่ถ่ายทอดความรุนแรงโดยไม่รู้ตัว ดังนั้นการดูแลเอาใจใส่ปลุกฝังไม่ให้ไปรังแกผู้อื่น พ่อแม่รุ่นใหม่ควรปรับพฤติกรรมตัวเอง ให้ระวังเรื่องการเลือกปฏิบัติ

สอนให้เด็กยอมรับความแตกต่าง แต่เป็นที่สังเกตว่าปัญหาเรื่องใด ๆ ในสังคมเมื่อเหตุการณ์ผ่านไปทุกคนก็จะลืมเลือนจนเกิดความเคยชินเป็นเรื่องปกติ

ปัญหาพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กที่มีอายุน้อยลง เริ่มปรากฏให้เห็นในทุกสังคม เป็นต้น ชุมชนที่มีสภาพแวดล้อมแออัด สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่ผู้ปกครองหาเช้ากินค่ำ อยู่ในแหล่งอบายมุข เช่น ชุมชนสวนอ้อยที่มีสถานที่ตั้งติดถนนริมทางรถไฟสายเก่า เขตคลองเตย ซึ่งชุมชนสวนอ้อยแต่เดิมเป็นร่องสวนมีต้นอ้อยยังไม่มีผู้อยู่อาศัยในสมัยนั้น ส่วนใหญ่มีอาชีพขายถ่านเมื่อสถานที่บรรจุหรือเก็บถ่านน้อยลงก็เลิกอาชีพไปรับจ้างทั่วไป นอกจากนี้พฤติกรรมการหย่อนใจของคนในชุมชนชอบใช้ความรุนแรง เล่นการพนัน ดื่มสุรา เสพยาเสพติด บ้างเป็นผู้ที่เคยผ่านการต้องโทษมาแล้ว จากสภาพดังกล่าวจึงเป็นเหตุให้เด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพมีรูปแบบพฤติกรรมที่รุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเด็กวัยนี้มีการเรียนรู้และลอกเลียนแบบพฤติกรรมจากบุคคลภายในครอบครัว และมีอารมณ์หุนหันุนใจ ก้าวร้าว แสดงอาการชก ต่อย กระโดดถีบ ตบ ผลัก บีบและตีเพื่อน แย่งของเล่นเมื่อเพื่อนไม่ให้ก็จะตีหรือชกเพื่อน ถ้ามีอะไรอยู่ในมือหรือสิ่งของใกล้ตัวก็จะขว้างปาไปยังผู้ชกใจ และทำลายสิ่งของเด็กส่วนใหญ่มีการเจริญเติบโตในสภาพแวดล้อมที่แออัดซึ่งความรุนแรงที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง จะแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องทราบถึงรายละเอียดข้อเท็จจริงจากการสอบถามความคิดเห็น พฤติกรรมความรุนแรงของเด็ก จากบิดามารดาและผู้ปกครองเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเด็กอายุ 2-6 ปี จากการเลียนแบบพฤติกรรมของคนในครอบครัวเกิดจากหลายปัจจัย เช่น การเจ็บป่วยทางจิตของผู้ลงมือกระทำความรุนแรง การใช้สารเสพติด ดื่มเหล้า หรือเชิงจิตวิทยาขาดการดูแลเอาใจใส่ ความเครียดจากฐานะยากจน ครอบครัวล้มเหลว และสังคมวัฒนธรรมโครงสร้างทางสังคมที่ยึดถือกันตั้งแต่นอดีตว่าผู้ชายเป็นใหญ่มีอำนาจ ตบ ตี ทำร้ายร่างกายคนในครอบครัว จนกลายเป็นวัฒนธรรมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ความรุนแรงที่เป็นปัญหาเบื้องต้นก่อตัวมาจากครอบครัวที่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาใช้คำพูดให้อายต่อหน้าคนอื่นล้อเลียน ทุกลูก สบประมาท ตะโกนใส่ การใช้พฤติกรรมที่จงใจก่อให้เกิดความเครียด ช่มชู้ ถาก ถาง อิจฉา กีดกัน ทำลายข้าวของ การใช้พฤติกรรมที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บตามร่างกาย ตบ ตี กระแทก ผลัก เมื่อมีอารมณ์โกรธหรือผิดหวัง รวมถึงการใช้ความรุนแรงทางเพศ การละเมิดทางเพศเด็ก หลายครั้งที่เกิดเหตุการณ์เหล่านี้กลับไม่มีการแก้ไข จึงส่งผลกระทบต่อเด็กอย่างรุนแรงทำให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าว เก็บกด อาฆาต ขาดความไว้วางใจใจ บางครอบครัวที่พ่อแม่ดื่มเหล้า ใช้สารเสพติด ใช้อาวุธต่อสู้กัน ลงมือทำร้ายลูก กรณีที่ครอบครัวที่หย่าร้างกันทำให้เด็กเกิดความหวาดระแวงผู้ใหญ่ สูญเสียสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น อาจทำให้ตั้งกลุ่มเพื่อระบายอารมณ์ หรือ

แสดงความก้าวร้าวทารุณต่อเด็กคนอื่น บางรายอาจหนีออกจากบ้านหรือแยกตัวกลายเป็นเด็กเร่ร่อน เมื่อรู้สึกว่ตนเองหมดคุณค่าจึงหันไปหาที่พึ่งอื่น ๆ เช่น สารเสพติด การเรียนรู้เรื่องพฤติกรรมทางเพศก่อนวัยอันสมควรและขาดความรับผิดชอบ ปัจจุบันข่าวจากสื่อต่าง ๆ ล้วนเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วง โดยเฉพาะความรุนแรงของครอบครัวที่เป็นหน่วยแรกของการบ่มเพาะ ทรัพยากรบุคคล

จากสภาพพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กที่สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ เชื่อว่าการเลี้ยงดูในวัยเริ่มต้นนี้จึงนับว่ามีส่วนสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กอายุ 2-6 ปี ซึ่งเป็นวัยที่เด็กเริ่มเรียนรู้พฤติกรรมจากบุคคลใกล้ชิด เช่น บิดา มารดาและญาติพี่น้อง พี่เลี้ยงในสถานรับเลี้ยงเด็ก พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กจะสะท้อนให้เด็กมีการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ กัน ถ้าครอบครัวตระหนักถึงบทบาทความสำคัญของการเลี้ยงดูอย่างดีมีความเข้าใจต่อสภาวะการเจริญเติบโต สภาวะทางจิตใจเป็นส่วนสำคัญประการแรก ในการช่วยลดสถานการณ์ความรุนแรงของเด็กทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น เกิดความไว้วางใจ เมื่อเด็กได้รับความรัก ความอบอุ่นจากบิดา มารดาผู้ใกล้ชิดเด็กย่อมสื่อความรักที่ได้ไปยังผู้ใกล้ชิดอื่น ๆ ต่อไป ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถยืนหยัดมั่นคงไม่สร้างปัญหาให้แก่สังคมได้อย่างแท้จริง

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

เนื่องจากผู้ศึกษาเป็นนักบวชคณะอัครสุลินได้เข้าไปจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้แก่เด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ เป็นประจำ ได้พบว่า เด็กส่วนใหญ่จะมีการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่รุนแรงเกินกว่าพฤติกรรมของเด็ก และในฐานะที่ผู้ศึกษาได้ทำงานใกล้ชิดกับเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กอายุ 2-6 ปี ซึ่งเป็นวัยที่เด็กเริ่มเรียนรู้พฤติกรรมจากบุคคลใกล้ชิด เช่น บิดา มารดาและญาติพี่น้อง พี่เลี้ยงในสถานรับเลี้ยงเด็ก หรือสภาพแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ พฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กจะสะท้อนให้เด็กมีการแสดงพฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ กัน จึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กอายุ 2-6 ปี และปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กอายุ 2-6 ปี ณ สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ ชุมชนสวนอ้อย เขตคลองเตย ทั้งนี้เพื่อแสวงหาแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กดังกล่าวต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. ศึกษารูปแบบพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กอายุ 2-6 ปี ณ สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ ชุมชนสวนอ้อย เขตคลองเตย
2. ศึกษาปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กอายุ 2-6 ปี ณ สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ ชุมชนสวนอ้อย เขตคลองเตย
3. แสวงหาแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรงของเด็ก อายุ 2-6 ปี ณ สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ ชุมชนสวนอ้อย เขตคลองเตย

ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กอายุ 2-6 ปี ณ สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ ชุมชนสวนอ้อย เขตคลองเตย ทั้งปัจจัยทางด้านชุมชน ปัจจัยทางด้านสื่อโทรทัศน์ ปัจจัยทางด้านครอบครัว ปัจจัยทางด้านสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ โดยการศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์ทัศนะของกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย บิดามารดาหรือผู้ปกครองเด็ก และครูในสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ

นิยามคำศัพท์ในการศึกษา

พฤติกรรมความรุนแรง หมายถึง การกระทำที่รุนแรงเกินปกติที่เด็กวัย 2-6 ปี จะกระทำ

เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 2 ปีแต่ไม่เกิน 6 ปีบริบูรณ์ ที่มาเรียนอยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ ชุมชนสวนอ้อย เขตคลองเตย

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็ก ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ และสื่อโทรทัศน์

สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ หมายถึง ศูนย์พัฒนาการเด็กเล็ก ในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งตั้งอยู่ริมทางรถไฟสายเก่า ชุมชนสวนอ้อย เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบรูปแบบพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กอายุ 2-6 ปี ณ สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ ชุมชนสวนอ้อย เขตคลองเตย
2. ทราบปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กอายุ 2-6 ปี ณ สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ ชุมชนสวนอ้อย เขตคลองเตย
3. ได้แนวทางในการป้องกันพฤติกรรมความรุนแรงของเด็ก อายุ 2-6 ปี ณ สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านเทพ ชุมชนสวนอ้อย เขตคลองเตย

ชื่อแฟ้ม: 08บทที่ 1
ไดเรกทอรี: G:\14ส่งแสง
แม่แบบ: C:\Documents and Settings\admin\Application
Data\Microsoft\Templates\Normal.dot
ชื่อเรื่อง: บทที่ 1
เรื่อง:
ผู้เขียน: iLLuSioN
คำสำคัญ:
ข้อคิดเห็น:
วันที่สร้าง: 15/04/52 ๑๕/๐๔/๕๒ ๐๙:๕๘ น.
เปลี่ยนหมายเลข: 27
บันทึกครั้งสุดท้ายเมื่อ: 11/06/52 ๑๑/๐๖/๕๒ ๑๖:๕๐ น.
บันทึกครั้งสุดท้ายโดย: vip
เวลาในการแก้ไขทั้งหมด: 149 นาที
พิมพ์ครั้งสุดท้ายเมื่อ: 22/06/52 ๒๒/๐๖/๕๒ ๐๙:๕๕ น.
เป็นงานพิมพ์ที่เสร็จสิ้นขึ้นสุดท้าย
จำนวนหน้า: 6
จำนวนคำ: 1,599 (ประมาณ)
จำนวนอักขระ: 9,116 (ประมาณ)